

LA VENTALLADA.

SETMANARI POPULAR

REFLEXIONS SOBRE 'L MAL.

I.

Segons San Agustí, totes las cosas son bonas, mes no convenen á tothom. Aquest pensament tan cert, l'expressem los catalans molt sovint dihent: «no hi ha mal per un que no «siga be per l'altre.» Lo qual prova de prompte que 'l mal no te mes que una existencia relativa.

Lo citat pare de la Iglesia en sas profundas investigacions sobre l'origen del mal, estableix per principi que Deu tot ho omplena ab son amor y sa bondat, y en aixó es molt conforme al coneixement que 'n tenim com á Criador, puig que sols l'amor pogué mourer á Deu á criarnos; y 's pregunta: «¿Donchs de hont ve 'l mal? y per qui «na part s'ha introduhit? de quina arrel tingué «origen? ¿Es que no n'hi ha, ni te cap ser com «afirmaban los estóychs? donchs ¿perque temém y 'ns recelém de lo que no te subsistencia?» Y acaba ab la següent disjuntiva: «una de dos, ó 'l «mal que temém te algun ser ó 'l mal está en que «temém.»

Digna es per cert de un sério exámen eixa qüestió que tan atentament consideraba lo sabi pare Sant Agustí; ja perquè 'ls impíos n'han volgut fer una arma pera atacar á la Providencia, ja per sa importancia en tota qüestió moral, y 'l consol y confiança que 'n pot trauer l'home, ajudantlo á soportar las contrarietats de la vida y animantlo sempre á esperar.

Es fora de tot dubte que Deu no ha pogut voler lo mal, puig que Ell es infinitament bo, y del amor y poder infinit no pot resultar mes que 'l be y la perfecció. Lo mal, segons han observat tots los filósops, prové d'una causa deficient, es á dir, d'un desordre, lo qual no 's pot trobar sinó en una limitació propia de la criatura, may en un

ser sumament perfet. D'aquí ve aquell ditxó filósófic: *bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu*. Precisém la qüestió, condensant los pensaments sobre 'l particular en pocas paraulas.

Lo mal pot dividir-se en fisiológich, psicológich y moral. Lo primer afecta á totes las sensacions, tan internas com externas, com es per exemple una punxada ó un afecte intern. Lo mal psicológich arrela en los sentiments ò en las funcions intellectuals; tal será per exemple lo dolor que 'ns causa una pèrdua de familia, l'error, ó la falta d'alguna facultat. Finalment, los mals morals afectan á la voluntat, y venen del abús que de sa llibertat pot fer l'home: tal es lo pecat. Es digne de notarse que 'ls mals que tenen per subjecte la sensació y 'ls sentiments tenen un caràcter purament subjectiu: un mal que no 's sentís no seria mal, lo qual mos conduheix á pensar que 'l mal fisiológich no té una realitat substantivament objectiva. Mes l'intellectual y 'l moral existeixen de vegadas en nosaltres sens que ó 'n tingám conciencia ó 'ls prengám com á tals: aixis, un home pot ser ignorant ó errar sens que s'ho pensi, y molts s'entregan al vici considerantlo com un be per sa felicitat. D'ahont ne deduhim que 'ls mals referents á la inteligencia y voluntat, com á mes independents de nostra apreciació, tenen una realitat objectiva, y deuen ser considerats y temuts en sí propiament com á mals.

¿Y que ve á ser lo mal fisiológich? Una afecció independent de nostra voluntat, que excita en nosaltres un moviment dolorós de repulsió. Aquest fenomen te sos graus de determinació, segons la major ó menor intimitat de la causa del mal, desde la sensació mes grossera de la sensibilitat orgánica, fins á la esfera mes pura dels afectes psicológichs. Lo mal baix aquesta acció, se descompon en varios conceptes símples

dels quals resultan formas com lo dolor, lo pesar, lo terror, l'espant, la inquietut, lo malestar, l'aburriment, la pena y moltes altres.

Debem passar mes enllà de la definició si tractem de buscar la rahó de ser del mal físich, puig no n'auriam res de dir, com alguns filosòps, que 'l mal es una afecció dolorosa, que es un sentiment de repugnancia; ni tampoch satisfá la nostra definició, puig cabalment no se 'ns demana una explicació pretenciosa de lo que tot lo mon compren, sinó la rahó suficient pròxima d' aquest fenomen. Ensajém donchs d' investigar-la en son veritable terreno filosòfich.

En nostre concepte, lo mal fisiològich es una modificació del subjecte que constituheix lo limitat, la *distinció armònica necessaria* entre 'l conjunt de percepcions que li donan lo caracter individual. Lo trànsit que verifica la substancia simple de una percepció á l' altra, no pot realitzar-se sinó en quan també se distingeix la una de l' altra: aixís es que com á element ó causa material de la distinció necessaria en totes las percepcions, tenen cabuda en la economia de la vida humana totes las formas del dolor. La simple consideració de com se efectúan las percepcions de las qualitats sensibles pot donar fins als poch versats en la materia una idea clara de nostra teoria. Sabut es que las percepcions necessitan ser precedidas de una impressió externa ó interna, y pera que 's verifiqui eixa impressió, seran necessaris mes ó menos graus de dolor. Quan lo dolor de la percepció es proporcional y armònic ab las forsas aperceptivas, lo dolor no s' adverteix, y llavors se verifica sens ell la comunicació entre 'l subjecte y l' objecte, de manera que cada impressió procedeix d' un petit dolor no apercebut. Segurament que totes las impressions de la llum en la retina, las de las onas sonoras en l' ohido, y aixís respectivament las de tots los sentits, tenen totes las condicions materials del dolor físich, y serian totes delorosas sino estessen sabiament equilibradas ab la forsa de la sensació y ab la de la atenció inclinada al objecte percebut. Y aquí es hont l' observador psicòlech pot notar palpablement aquella cuydada y profunda combinació ab que la Providencia divina enllassa totes las facultats del home ab l' objecte proporcional que li ha prescrit sa infinita sabiduria. Si 'l home, per exemple, per l' us natural de sos sentits hagués de apreciar tots los fenòmens sensibles que 's realisan en torn seu, segurament que la existencia se li faria insuportable. Ruidos espantosos atronarian continuament sos ohidos,

la vista se veuria perturbada per mil estranys objectes com los que s' observan ab los microscopis de gran potencia, finalment totes las suas sensacions se veurien de tal manera multiplicadas y trastornadas, que no poguentlas abassegar la natural atenció acabarian ben prompte ab la vida. Mes Deu ha fet que l' home percibís lo mon exterior no mes desde un punt de vista, diguemho aixís, adequat á sa naturalesa y á son fí; y per això, si be que totes las impulsions tenen son efecte, no tots los efectes son sempre notables, relativament á nostras facultats.

Per altra part, si considerém lo mal per son valor psicològich, no podém menos de regoneixer en eil lo mateix caracter de utilitat intencional, no sols pera la distinció de nostras percepcions sinó també pera l' augment de nostras forsas. Lo dolor serveix para excitar la energia, ja siga moral, ja intelectual ja física. En aquest sentit pot considerarse verament lo dolor com un origen de la activitat en l' home, com un veritable principi dinàmich. La vida psicològica es una especie de moviment que consisteix en actes interns de repulsió y atracció, constituhint unas ondulacions continuas que se succeheixen en rahó de las sensacions del dolor y 'l plaher. No 's pot comprendre en l' estat actual de nostra naturalesa una tendència á un cambi sens un moment dolorós, que 'ns impeleix á buscar la armonia del cor en un estat mes placenter, conforme ab la innata y contínua tendència á la felicitat. Quan exercitem la potencia de desarrollar nostra activitat ó de mantenirla latent en virtut d' una elecció, la plaher y 'l dolor son l' estímul d' aquesta elecció. L' estímul del dolor es mes directe, enérgich y actiu: lo del plaher es indirecte mes atònic y enervador. De las ánimas més combatudas per la adversitat n' han sortit los pensaments mes grandiosos, y 'ls génis mes ilustres han viscut y s' han format en la escola de la desgracia. Los moments mes delorosos son com lluminosas senyals que marcan ab intensitat las horas passadas de nostra vida, y en mitj las grans contrarietats es quan desplega l' home tót son valor y sa energia.

La memoria, eixa facultat tan indispensable pera la vida intelectual aixís com pera las aplicacions á la vida material, es en tan mes activa en quant ab mes forsa s' han fixat las ideas en lo enteniment; per lo qual necessitem de la atenció y repetició. Mes las ideas que naturalment fan las mes profundas impressions, son las que van acompanyadas de dolor y plaher: lo dolor fixa las ideas

ab concentració, però ab forsa; lo plaher de una manera mes expansiva pero mes débil.

La intensitat de la vida dependeix en gran part de la vivesa del contrast, y sens lo contrast del dolor, en la vida actual no tindria lo goig tanta vivesa, aixis com si no coneguessem las tenebras no trobariam tan brillant lo resplandor de la llum. Ademés, aquella acció moral, aquella lluyta que resulta de la resistència á nostras inclinacions, constituheix lo mes elevat de la vida interior del home. En aquesta magnánima lluyta s'engrandiren tans mártirs y tans anacoretas, y 's conquistaren aquella corona ab que premia 'l Senyor als que legítimament saben lluytar.

Aquestas opservacions purament psicológicas nos donan á compendrer que 'ls dolors de la vida ne s' oposan de cap manera á la bondat de Deu, perquè, á mes de que son molt passatgers, veyém palpablement que van dirigits al be; y aquest aprofitament que ha fet la Eterna Sabiduria del mateix mal pera 'l be, es una de las probas mes sensibles, no sols de la existencia de Deu, tot amor, sinó de sa Providencia paternal y sollicitament carinyosa envers nosaltres. Y si á tal conclusió arribém per la sola raho natural, ¿que fora si acudissem al testimoni de las divinas Escrituras, que en tans passatjes nos fan coneixer com las penas son per nosaltres un motiu de gracia y de consolació? ¡Quina Santa confianza no inspiran aquellas exclamacions de las ánimas justas regoneixent en las tribulacions l' origen de celestials dolzuras! «Nos alegrárem, diu lo Profeta Rey, «nos alegrárem, Senyor, en aquells dias en «que nos humiliareu, en aquells anys en que es «perimentárem desgracias.» Y en altre lloch de sos Salms, possehit d' un fervorós agrahiment, esclama: «¡Quantas y quant terribles tribulacions «me feres veurer, y de nou me reanimares tor- «nant á fabor meu!» Lo mateix Jesucrist Redemptor nostre, sent Rey de cels y terra, volgué ser un *home de dolors*, nos assegurá que eran benaventurats los que ploraban, y confirmá tan consoladora doctrina abressant una vida dolorosa y morint en una creu.

Finalment, ¿perqué hem de ser homes de poca fé, y 'ns hem d' impacientar en las penas com si no tinguessem en lo cel un Pare que vetlla per nosaltres? Ell es qui nos las envia, totas portan la senya d' aquella ma carinyosa que 'ns conserva y tot ho dirigeix á nostra major salut. La vida es breu: «contenpleu, nos diu l' Apostol, la figura del mon que passa». Passarán prest eixas breus horas de proba, plenas encara de dolsas con-

solacions que Deu al just regala, perquè *el regne de Deu está dintre de nosaltres*. En cambi, aquella corona de gloria que al fi de la proba Deu té promesa als que l' amaren, eixa may passarà, puix será eterna.

J. P. y F.

ALBADA.

Las voltas platejadas
que 's banyan en llums puras
de célica armonia
en mitj de richs estels
nascuts de las miradas
del Deu de las alturas
te diuhén, oh Maria,
qu' ets la reyna dels cels!

Las flors embalsamadas
que del amor son llassos
que estels y pedreria
de valls y serras son,
gronxantse enamoradas
del ventijol en brassos
te diuhén, oh Maria
qu' ets la reyna del mon.

Al despuntar l' aubada
qu' es rica en armonia,
los aucells de la serra,
de voyras entre 'l vel,
ab veu apassionada
te diuhén, oh Maria,
qu' ets reyna de la terra
de la terra y del cel.

Victor Balaguer.

LA DEVOCIÓ Á MARIA.

Arobantnos en lo mes dedicat especialment á la Verge Santíssima, 'ns ha semblat oportú parlar de la devoció á nostra divina Mare considerant la excelencia de aqueixa per son objecte sos medis y son fi.

Després de Deu Nostre Senyor no hi ha sens dubte altre objecte que Maria mes digne de nostre amor y veneració, tributs que mereixen cer-

tament sos títols de Mare de Deu y també Mare nostra.

¡Mare de Deu! ¿Hi pot haber en lo mon un altre títol mes noble, mes hermós, mes sublim? Certament que no; y l'home no haguera pensat may pogués haberhí en la terra criatura digna de alcanzarlo si 'l mateix Deu no se hagués dignat probar ab un nou prodigi lo amor gran que te al home, volguent naixer d'una Verge y participar aixís de sa mateixa naturalesa.

¡Quant grans havian de ser las virtuts d'aquella criatura priverligiada quan la Sma. Trinitat se digná fixar los ulls en ella, escullintla entre mil para portar á cap ab sa cooperació lo assombrós misteri de nostra Redempció! A ella després de Jesucrist som deutors de nostra llibertat en trist jorn perduda per nostres primers Pares, allá en los florits vergers del Paradís terrenal.

Pero si mereix nostre amor y veneració per son títol de Mare de Deu no 'ls mereix menos per son títol de Mare nostra.

!Mare nostra ¡Ah! no hi ha en la terra un ser mes digne de nostre amor que aquella á que podem anomenar ab lo títol hermós de mare: Lo nom dolcíssim de mare es per ell sol la expresió de tots los sentiments mes tendres, mes grans y mes sublims de que es capás una criatura sobre la terra.

Los llabis que tenen la ditxa de poguerlo pronunciar ab frecuencia devant de aquella dona afortunada á qui anomenan mare poden expressar ab aquella sola paraula, tot l'amor y tota la gratitut que guardan per ella allá en lo fons dels seus cors filials.

Maria es també nostra Mare. Aqueix títol per nosaltres tan consolador lo firmá en favor nostra lo mateix Jesucrist, allá en lo cim del Calvari, ab sa sanch preciosa que corria llavors en abundancia per aquella, després, sagrada montanya.

Nostre estimat Redemptor no 'ns volia deixar órfes, y veyent que devia morir primer, y després de sa gloriosa Resurrecció separarse de nosaltres pera ocupar lo lloch que son Pare celestial li tenia destinat; 'ns confiá á la maternal solícitut de la Reyna dels Angels, no sols per lo temps que visqués aquí entre nosaltres, sinó per mentres hi hagués en lo mon fidels cristians que necessitessen de sa protecció y valiment que sempre te ella devant lo tronode la Divinitat. La Historia y la experiencia s'han encarregat de probar com sab complir nostra Mare lo cárrech que

li confiá la Providencia. Innumerables testimonis podriam aduhir que hó confirmarian, pero á mes de fernos interminables nó ofeririam res de nou per la majoria de nostres llegidors.

Si la devoció á Maria es excelent per son objecte, ho es també per los medis per los quals aquella 's consegueix. Aquestos no son altres que la práctica de las virtuts que 'ns han de fer dignes de nostra Mare, la qual 'ns hem de proposar per norma y modelo de nostra conducta, procurant guiar nostras accions de la millor manera que sapiguém ab aquell celestial exemplar.

Perque la devoció á María no consisteix precisament en la práctica de alguns actes purament exteriors, sino en la virtut y recta intenció que sempre ha de acompanyar á aquells, y sens lo qual serian per lo comú infructuosos ¡Ah! quant copiosos serian los fruyts que reportariam de nostra devoció á María, si aquesta fos com deu ser acompanyada de todas las virtuts cristianas, únicas que 'ns poden fer dignes del amor de aquella Verge Inmaculada!

La exelencia de la devoció á Maria se despren per últim del fi que ab aquella 'ns proposém, qual es férnosla nostra abogada devant lo trono de Nostre Senyor, pera intercedir ab sos mérits en favor de nosaltres y aixís obtenir mes facilment nostra eterna salvació. Si una Ester ab sa hermosura y una Abigail ab sa prudencia lograren contenir la ira de sos esposos y obtingueren lo perdó de sos protegits, ¿com no hó hem de conseguir també nosaltres per la intercesió de aquella quals virtuts forman la alegria del mateix Deu que de tal modo s' enamorá, digueumho aixís d'ella, que la feu sa Filla mes volguda, sa Esposa mes estimada, sa Mare entre otras mil escullida?

¡Ah! consola molt lo sapiguer tenim sempre qui intercedesca per nosaltres devant la divina Justicia interposantse entre 'l reo y 'l jutge, prompte á descarregar sobre aquell tot lo pes de sas justas venjansas!

No deixem may de professar cordial devoció á nostra Mare; siga son nom dolcíssim, aquest nom hermós que talment sembla inventat pera endolcir ab sa falaguera armonía las afficcions de nostre esperit lo primer que pronuncihin cada dia nostres llabis; siga també ¡oh Verge Santa! lo últim que pronunciém al entregar nostra ánima en mans del Criador!

J. Simon y Jubany.

La Cansó dels Verntallats.

N' hem portat la jou fins ara,
Mals pahers, be ho pagaréu;
Que dels homes de remensa
Ja vos en recordaréu.

Fadrinalla del Malloí,
Destrosséu vostras aradas;
Si la rella no 'ns don pa
Tan se val que 's torni llansa.
Escoltant als melrosats
Nos farán morir de gana;
Si lluytem pe 'l senyor Rey,
Si més nó viurém de l' arma.
Entornéusen, missatjers,
No gastéu ja mes paraulas,
Que per apretá 'l dogal
De butxins no 'ns en fan falta.
Bráus fadrins de Sant Privat.
Pujem dalt de la montanya,
Montanya de Putxsacau
Allí hont la gent s' ha aplegada.
L' ha aplegada 'n Verntallat
Gentil home que 'ns comanda;
Dels parpals farém coltells,
De las fáus ne farém dagas:
Anirém cap á Ripoll,
Cridarém ab veu ben alta
Que no pot haberhí escláus
En la terra catalana.

N' hem portat jou fins ara,
Mals pahers, be ho pagaréu;
Que dels homes de remensa
Ja vos en recordaréu.

Adéu vila de Ripoll,
Tu també 'n serás trobada,
De las tascas y 'ls espulls
Tu n' has fet guarnir murallas.
Ay Veguer lo mal veguer,
Que mos has tractat de baras,
De la nit de Sant Joan
Ja 'n tindrás tu recordansa.
No 't valdrán los de 'n Betlloch,
Ni 'ls virots, ni las bombardas,
Que ab la sang de tos minyons
Apagarem las fogaynas.
Ay adéu, vila d' Olot,
Besalú, ¡com t' ets mudada!
Altre jorn forem germans,
Avuy tots giréu la cara.
Las promesas que os han dat
Las veuréu totas trencadas,

Si cadenas vos han tret
Será sols per reforsarlas.
Ja no es home qui s' ajup
Per sufrir tan mala usansa,
Fins los llops nos seguirían
Si sabessen lo que 'ns passa.

N' hem portat lo jou fins ara,
Mals pahers, be ho pagaréu;
Que dels homes de remensa
Ja vos en recordaréu.

Á Hostalrich lo de Pallars
Gran bandera n' ha parada,
Tots ne son gent del Vallés,
Xuxuméus qui l' acompanyan.
¿Morirán al Ampurdá
Ó be tots á la montanya..?
Que á lluytar pel General
N' hi van molts, no 'n tornan gayres.
Ay Pallars, no avansis mes,
No 'n defensis mala causa,
Que no te perdó de Deu
Qui pels grans als xichs maltracta.
Barcelona á la gent grossa
Li 'n sap fer justicia llarga,
Y á la que viu flacament
Ni tampoch vol escoltarla.
Barcelona per tos furs
Prou n' estás ben enjoyadá,
Mes la gent que 's mor de fam
Tant li fá que 'n resti esclava.
Als condors y cavallers
May per tú rahó 'ls hi manca,
Mes que 'ns robin las mullers
Mes que 'ns trinxin las anyadas.
Nó lluytéu sols contra 'l Rey
Que lluytéu contra la pátria;
Si tal fan vostres prohoms
¿Que voléu que 'l poble fassa?

N' hem portat lo jou fins ara,
Mals pahers, be ho pagaréu;
Que dels homes de remensa
Jo vos en recordaréu.

A Girona es arribat
Lo Pallars ab sa meynada,
¡Á Girona, Verntallats,
Que la Reyna mos demana!
No dirán que 'ns hem venut,
Los biguers que mos empaytan,
Tots ne cobran sis florins
Mes nosaltres sóu ni malla.
Los barons lluhén sos elms
Com si 'n fossen jorns de gala;
Ja embesteixen los fletxers

Los de la forta cuyrassa,
 Ja lo brau Rocabertí
 Als valents son lloch senyala:
 Sant Feliu, los d' Ampurdá.
 Sant Cristofol de Montanya,
 Gironella, 'ls de Ciutat....
 No temau, reyna Joana,
 Que de vos y vostre fill
 Be 'n serán segura guarda.
 Trenta jorns foren passats,
 Trenta cops brandírem l' arma,
 La victória 'ns doná Deu
 Perqué 'n féyam justa caüsa;
 Del Montseny al Canigó
 Tots los pobles ne fan parla.
 ¡Que n' has fet, lleal Girona,
 Que aixís t' hajin assetjada!
 ¡Ay de tú, Compte Pallars!
 Be 'n tindrás de Deu la paga,
 Que n' has mort los presoners
 Y la sanch crida venjansa.

N' hem portat lo jou fins ara,
 Mals pahers, be ho pagaréu;
 Que dels homes de remensa
 Ja vos en recordaréu.

Barcelona la comptal
 ¡Com ne vius tan engegada!
 Tu que vols tan lliure ser
 ¿Perqué lliures no 'ns proclamás?
 Tos capdills manan pregons,
 De justicia tots ne parlan,
 Y tu matas concellers
 Y á los pobres nos maltractas.
 En Xatmar y 'ls Margarits
 Be 'n son fills de nobla rassa;
 Tú 'ls cridáres de traydors,
 ¡Quina lley te 'n has fixada!
 Nos diréu que 'l Rey Joan
 N' ha comprat vuytcentas llansas,
 Qus n' ha entrat lo Rey francés
 Al Roselló y la Cerdanya.
 Si vingués.....de Panisars
 Li 'n fariam recordansa.
 Mes no cal tèmre als estranys,
 Mala guerra 'ns fan á casa;
 ¡Es perxó que 'ls valversors
 Los payrals nos arrebossan...!
 Mancament si 'n fá lo rey,
 No 'l tenim de pagar naltres.

N' hem portat lo jou fins ara,
 Mals pahers, be ho pagaréu;
 Que dels homes de remensa
 Ja vos en recordaréu.

Joan Planas y Feliu.

Crónica General.

Lo Sr. D. Arturo Comas *Fiel contrast* dels pesos y midas de Girona, tingué la humorada de citar al Director de nostre Setmanari en judici de faltas, pretenint que la noticia del mercat de Girona que en LA VETLLADA 's publica tots los dissaptes usant de la denominació dels pesos y mesures vellas, infringia d' article d' un reglament sobre l' us y plantejament del sistema métrich. Lo judici tingué lloch dijous á la tarde. Casi inútil es dir que 'l Sr. Jutge Municipal ha fallat contra la demanda del Sr. Comas declarant á nostre Director lliure de cárrechs y costas, puig per resoldrer semblant qüestió no 's necessita altra cosa que tenir sentit comú. En cambi, sembla que 'l Sr. *Fiel Contrast*, ha quedat esperant nova ocasió pera entaular altras citacions y anar á cassa de multas, á las quals mostra una afició extraordinaria. Ja planyém als Srs. del Jutjat municipal, perque donat lo carácter puntillós y *busca fressas* de aquest bon Senyor *Fiel Contrast*, se 'ls higira molta feyna. Llástima que 'l que la remou no la haigi de pagar, perque francament, té molt poca gracia que per lo capritxo d' un *quidam* sense solta ni volta, haigin de presentar-se al Tribunal personas que no han faltat, y tingan que trevallar de franch Secretaris y agutzils.

Fem una proposició al Sr. Comas, y es la següent: Ell, que en lo desempenyo de la Cátedra de Matemáticas (com á suplent) ha donat tantas probas de sos vastos coneixements aritmétichs que no 's borrarán may de la memoria de sos deixeples, los quals, dit sia de pas, no tenen mes boca per alabarlo, podria inaugurar unas conferencias sobre pesos y mesures métricas, convocanthi á tots los pajesos y negocians que venen á fer mercat los dissaptes, inclús lo nunci de Girona perque no cridi mes los brats á *dotze quartos* la tersa. Una volta 'ls hagués instruhit (de franch, ey!) en lo sistema métrich, llavors aqueixos podrian cumplir lo reglament en lo mercat, sas compras y vendas y LA VETLLADA podria donar la noticia del mercat de Girona acomodantse al nou sistema, seis faltar á la veritat.

—S' ha enfonsat la bóveda de la iglesia de Sant Martí del poble de Pinilla (prop de Toro), durant la celebració de la missa. S' han extret d' entre las ruinas multitud de cadávres,

—Dimecres y dijous se sentí en aquesta ciutat una tramontanada bastant forta y fresqueta ocasionant un regular descens de temperatura.

—D. Segundo Ortega ha prés possessió de la canongia, que resultá vacant en aquesta Catedral per ascéns de D. Climent Pujol á una de las dignitats de la Seu de Urgell.

—Lo dissapte y diumenje prop passats celebrá sa festa major lo poble de Celrá, veyentse molt concorregut de forasters, especialment d'aquesta ciutat. Pera facilitar major concurrència la companyia del ferro-carril dispósá alguns trens extraordinaris.

—Diumenje se celebrá á Manresa la anunciada manifestació proteccionista. Molt concorreguda y animada fôu aquesta protesta en favor de la industria nacional. Hi assistiren comissions de molts centres productors, societats corporacions y representants dels periódichs de Barcelona y altrás poblacions. Se pronunciaren váris discursos, en que 's demostrá lo molt que la industria espanyola necessita ser protegida devant las ventatjas que tenen certas industrias estrangeras, y ab las quals no podria competir; y 's llegí també alguna poesia sobre 'l mateix tema. Se rebéren adhiessions de Sevilla, Valencia, Girona, Lleyda, Tortosa, Reus y moltas altrás poblacions.

Convindria que totas las vilas de una mica d'importancia seguissen aquest exemple, y ab públicas manifestacions la industria espanyola fés compendrer al Govern que lo que necessita es protecció, de la qual se 'n reportarán més bons fruyts que de las antipatrióticas teorias llibre-cambistas.

—Aquesta setmana s'han passejat per aquesta ciutat dos senyoras, que semblavan estrangeras, y s'entretenian en distribuir *ignocentment* biblias y altres llibres protestants, sempre que se 'ls hi presentava la mes petita ocasió. Entre altres ne donaren á alguns joves que 's passejavan per la Devesa. Ho advertim á la autoritat, demanantli, que no permétia aquesta propaganda contra la religió del Estat; y també avisém á nostres lectors porque no 's deixin sorprendrer per tan *il-lustradas* forasteras.

—Lo *Diari Catalá* corresponent al divendres últim nos dóna la *importantíssima* nova de la sortida de Girona de son sub-director, per assumptos purament particulars. Havem de confessar que aquesta noticia 'ns ha deixat tontos, puix nosaltres créyam que 's trobava aquell viatjant encara per la Siberia ó per la Turquía Assiática, tota vegada que un mes enrera 'ns digué la redacció gironina del *Diari* que no contestava á un solt

de LA VETLLADA per rahó de trobarse fora de Girona lo sub-director del mateix.

*Tantas idas y venidas
tantas vueltas y revueltas
són alguna estratagema
del Diari Catalá?*

—Fá algun temps que no arriba á nostra Redacció lo setmanari *El Guixolense*. Tampoch nos visitá 'l diumenge prop passat lo nostre colega republicá *El Demócrata*.

—La Comissió provincial ha resolt senyalar lo dia 14 del actual pera l'ingrés en Caixa dels mossos que faltan pera completar lo cupo del reemplás de 1880 y anteriors, y resoldrer las incidencias de quintas precedents.

—Los incansables PP. Butinyá y Olcina, de la Companyia de Jesús, estan donant la Santa Missió en lo poble de Vidreras. Fóra cosa molt lloable que considerant ios inapreciables fruyts que produheix la divina paraula en aquestos periodos de santificació, procuréssen totas las poblacions del bisbat imitar en aquest punt á la religiosa població de Vidreras.

—La setmana vinent arribará á nostra ciutat hont donará alguns concerts lo distinguit pianista D. Andreu Fortuny, condecorat ab las creus de Carles III y de Cristo de Portugal. Los filarmónichs estarán segurament d'enhorabona.

—Per falta d'espay no poguerem ocuparnos en lo número últim del setmanari local *El Demócrata*, 'l qual tingué la galanesa de dedicarnos la friolera de quatre solts y una mica més, ab motiu del articlet que publicárem sobre l'escriptor dramátich Sr. Echegaray. Está vist que aquest bon home es *la niña bonita* pera alguns estudiants y 'ls escriptors de la flamarada, per mes que crítichs eminentes com lo Sr. Canyete y altres, y la premsa de seny no 'l tingan per una gran cosa, y lo públich comensi ja á xiularlo. Pero no cregan nostres llegidors que vinguém avuy á contestar als termatxos fastigosos que 'ns dedica 'l periódich castelarista, puig ni la lliteratura que havem estudiat, ni la educació que, gracias á Deu, havem rebut nos ho permetan. Lo llenguatge del *Demócrata* 'ns recorda aquella parla tan *pulida* del *Diari Catalá* en sa secció gironina, y casi apostariam una ploma de *fénix espanyol* que 'ls párrafos que 'ns dedica 'l *Demócrata* y los que 'ns ha endressat alguna volta 'l *Diari* han sigut escrits per idéntica má y dictats per la mateixa descabellada premsa, puig afortunadament pera honra del periodisme no sólen abundar

aqueixos escriptors-bugaderas, los quals no saben ocupar-se may d' un assumpto dintre 'ls limits de la decencia y de las bonas formas socials.

—De la professó, que 's celebrá á Barcelona pera guanyar lo jubileu, diu nostre estimat colega lo *Correo Catalan* en son número de la tarde del dilluns prop-passat: «Imponent, devota y molt «concorreguda fóu la professó, que pera la tarde «de ahir disposá nostre Prelat al objecte de fer las «visitas necessarias pera guanyar las gracias del «jubileu extraordinari concedit per Sa Santedat. «Ab lo major ordre recorregué nostres carrers y «plassas sens aquells insults, xiulets y fins petar. «dos ab que, en temps de dominació conservadora «lliberal se veyan cohibits y molestats los concu- «rrents á estas devocions publicas.» Despres explica l' ordre de la professó en la que hi estavan representadas totas las classes socials. Lo número de concurrents era de set mil. Lo Il-lm. Sr. Bisbe encara que per sas dolencias no formava part de la professó, no obstant acudí á cada una de las iglesias visitadas, presidint las visitas. Després de la professó y reunits los concurrents en la Catedral doná 'l mateix Sr. Bisbe la benedicció.

—Lo dimecres últim, entre nou y deu de la nit, caygue sobre Tortosa una granizada tan considerable que no se 'n havia vist altra d' igual, en aquest sigle. En menos de mitja hora 'ls camps, las voras del riu, 'ls balcons y los carrers estentavan una capa de dit metéoro de més de un pam d' espessor. No cal dir quant haurá desgraciat los sembrats y las vinyas.

—Un dels dias de aquesta setmana se calá foch en la pahissa del Hospici Provincial. Los esforços de las Germanas de la Caritat y empleats del establiment forén insuficients pera dominarlo. Al saberse la noticia acudiren las bombas de la ciutat y las de la fábrica del Sr. Barrau y la fundició del Srs. Planas y Companyia. Després de una estona de funcionar las bombas se lográ dominar l' incendi, que afortunadament no ocasioná mes que la ceyguda del teulat y algunas parets, sens que 's comunicés als edificis vehins.

—Ja podém dir que s' ha inaugurat la escola lirich dramática catalana, única secció de las bellas arts en que l' ingeni catalá no hi havia brillat encara, no obstant y contar per tal empresa ab copiosos y bellisims elements en nostres cants populars y en lo génie de nostres músichs. Lo acreditat mestre y compositor Sr. Goula acaba de compondrer una ópera catalana, habent escrit lo *libreto* l' distingit poeta D. Damas Calvet. És de pensar, atesa la regoneguda competencia dels dits Senyors en son art respectiu, que la realisació d' aquesta obra será una veritable gloria per la música catalana, tan rica y preciosa com fins are (en lo dramátich) poch coneguda.

PARIS.—Lo Bey de Túnes ha firmat las condicions que li han sigut imposadas per Fransa, sospenentse en conseqüencia las hostilitats. Lo go-

bern donará avuy compte d' aquest aconteixement á las Cámaras. S' ha acordat lo regres de las tropas expedicionarias, escepte part d' ellas que permanixerá en Beja y Bizerta fins que 's firmi lo tractat definitiu de pau.

ROMA.—En lo consistori celebrat últimament ha sigut preconisat lo cardenal Benavides pera 'l arquebisbat de Saragossa.

Butlletí religiós.

QUARANTA HORAS. Demá comensarán en la iglesia de las Beatas. Las horas d' exposició serán: demá de 8 á 12 del matí, y de 5 y quart á 8 y quart del vespre. Los demás dias de 8 á 11 y mitja del matí; y de 6 y mitja á 8 y mitja del vespre.

Continúa la funció del Mes de Maria en la iglesias següents: al matí, á S. Martí á las 5, al Carme á las 5 y mitja y á S. Lluch á las 11. Al vespre, á S. Feliu y al Mercadal á las 7 y mitja, y á la Mercé á las 7 y tres quarts.

Demá á las 10 del matí tindrà lloch en la Catedral la funció nomenada de la Minerva: se celebrará ofici solemne ab exposició de Sagrament y sermó que predicará lo Il-ltre Sr. Canonge D. Ricardo Daniel.

En la iglesia del Mercadal, se farà demá á las quatre de la tarde la funció del mes de Maria, predicant també lo sobre dit Sr. Canonje Magistral.

Solució á la xarada anterior.

RETÓRICA.

Xarada.

Tributari de la mar
Certament es la primera,
Consonant n' es la segona
Y no val res dos tercera.
Nota musical es quarta,
Arma 'l tot y no es fusell
Ni pistola, mes com élls,
Si 't toca, 't fereix ó 't mata.

R.

Mercat de Girona del dia 14 de Maig 1881.

BLAT blancal de la Selva de 18 á 19 pessetas cuartera.—Blat fort d' Ampurdá de 14'50 á 16.—Mestall de 12 á 13.—Ségol de 10 á 11.—Ordi, de 8 á 9.—Cibada de 8 á 8'50.—Bessas de 11 á 12.—Blatdemoro, de 11 á 12.—Mill de 13 á 13'50.—Fajol de 11 á 11'50.—Fabas de 11 á 12.—Llegums de 11 á 12'50.—Fasols de 18 á 19.—Ciu-rons de 22 á 40.—Panís de 16 á 17'50.

VINS. AMPURDÁ. *Culera, Llansà, Espolla, Rabós, Garriguella y Vilajuiga*: negre de 44 á 52 pessetas carga; Garnatxas de 70 á 78; Rancis de 75 á 86. AMPURDÁ BAIX. *Viladesens, Camallera, Vilahur, Gahusas Garrigás y Vilopriu*; Negres de 34 á 42 pessetas carga; Garnatxas de 58 á 66; Rancis de 64 á 72.

OLI: á 9 pesetas mallal.

FARINA: 1.ª classe de 16'50 á 19 pessetas quinta 2.ª classe de 14 á 16 3.ª classe de 9 á 13.

OUS de 24 á 26 cuartos dotzena.

BESTIAR: *Bous* de 1'50 á 1'75 pesetas carnicera: *Xays* del país á 2'50:

Los preus exposats son tots lliures de drets de portas.

Girona: Estampa d' en Manel Llach.